

12 Φεβρουαρίου, 1992

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΘΕΥΤΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υποθέσεις Αρ. 892/89 και 896/89).

-
- 5 Διοικητικό Όργανο — Συλλογικά Όργανα — Σύνθεση — Η διαδικασία συζήτησης και λήψης αποφάσεως πρέπει να διεξάγεται, για το αυτό θέμα, από την αρχή μέχρι το τέλος, από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου — Επί περισσότερων συνεδριάσεων, αναλλοίωτη σύνθεση απαιτείται σε όλες — Υποχρέωση επανάληψης της διαδικασίας σε περίπτωση μεταβολής στη σύνθεση του οργάνου — Νομολογία.
- 10 Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — Το προσόν της γνώσεως ξένης γλώσσας — Συναγόμενη διερεύνηση της κατοχής του από την ΕΔΥ (*Petrides and Another v. P.S.C.*)
- 15 Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — Επιπρόσθετα προσόντα υποψηφίου μη συνιστώντα πλεονέκτημα κατά το σχέδιο υπηρεσίας — Περιορισμένης βαρύτητας — Δεν αποτελούν αφ' εαυτών έκδηλη υπεροχή.
- 20 Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Συστάσεις Προϊσταμένου — Ανεξάρτητο στοιχείο κρίσεως μεγάλης βαρύτητας — Απαιτηση ειδικής αιτιολόγησης για τυχόν απόκλιση από αυτές — Οι συστάσεις πρέπει να συνάδουν με τις εκθέσεις και τα άλλα συναφή στοιχεία των φακέλων.
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Έκδηλη υπεροχή — Η Ε.Δ.Υ.

δεν είναι υποχρεωμένη να αποδείξει ότι ο επιλεγείς ήταν έκδηλα υπέρτερος των υπολοίπων — Το βάρος αυτό φέρει ο αμφισβητών το κύρος της επιλογής. — Η νομολογιακά προσδιορισμένη έννοια της έκδηλης υπεροχής (*Polis Lewis v. Δημοκρατίας*).

5

Οι προσφυγές, που συνεδικάστηκαν λόγω συνάφειας, προσέβαλαν την προαγωγή των ενδιαφερομένων μερών, αντί των αιτητών, στη μόνιμη θέση Βοηθού Στατιστικής 1ης Τάξης, Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας τις προσφυγές, αποφάσισε ότι:

10

1. Η γενική αρχή, όπως διατυπώθηκε από τη νομολογία, είναι ότι η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα, πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου, γιατί έτσι εξασφαλίζεται η γνώση και η στάθμιση όλων των στοιχείων που προκύπτουν από κάθε μέλος του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδριάσεις, η σύνθεση θα πρέπει να παραμείνει αναλλοίωτη σε όλες τις συνεδριάσεις. Αν κατά την τελευταία συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνεται και η απόφαση, η σύνθεση του οργάνου αλλάξει έτσι ώστε να συμμετέχουν μέλη που δεν μετείχαν μέχρι τότε, υπάρχει υποχρέωση για επανάληψη της διαδικασίας. (Βλ. και *Constantinos Savva and Another v. P.S.C., Savva v. Republic, Σάββα Ευστουρή και Άλλος v. Δημοκρατίας*). Στην παρούσα περίπτωση απουσίας μέλους κλπ., με βάση τα πρακτικά μπορεί να θεωρηθεί ότι η όλη διαδικασία επαναλήφθηκε εξυπαρχής.

15

20

25

30

2. Αναφορικά με το ζήτημα της κατοχής από τους υποψηφίους του απαιτούμενου προσόντος της πολύ καλής γνώσης της Αγγλικής γλώσσας, η ΕΔΥ, κατά τη λήψη της επίδικης απόφασης, έλαβε υπόψη τα προσόντα των υποψηφίων, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι διεξήγαγε τη δέουσα έρευνα ως προς το στοιχείο αυτό (βλ. *Petrides and Another v. P.S.C.*).

35

40

3. Είναι παραδεκτό γεγονός ότι ένας εκ των αιτητών ήταν κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος Οικονομικών, το οποίο όμως δεν εθεωρείτο από τα σχέδια υπηρεσίας ούτε ως

απαραίτητο ούτε ως επιπρόσθετο προσόν.

5 Αναφορικά με τα επιπρόσθετα προσόντα ενός υποψηφίου, τα οποία δεν αποτελούν πλεονέκτημα σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας, η νομολογία είναι ευθυγραμμισμένη· αυτά δεν πρέπει να βαρύνουν πολύ στη σκέψη της Επιτροπής, η οποία οφείλει να αποφασίσει για την επιλογή του καταλληλότερου υποψηφίου πάνω στην ολότητα των περιστάσεων ενώπιον της και επιπρόσθετα προσόντα προς 10 αυτά που προνοούνται από το Σχέδιο Υπηρεσίας δεν αποτελούν αφ' εαυτών έκδηλη υπεροχή.

15 4. Η όποια διαφορά αρχαιότητας ορισμένων υποψηφίων έναντι άλλων, εν προκειμένω, ήταν είτε μικρή είτε απομακρυσμένη και, επομένως, δεν είχε σημαντική βαρύτητα.

20 5. Οι συστάσεις του Προϊσταμένου Τμήματος αποτελούν ανεξάρτητο στοιχείο κρίσεως, το οποίο, άπτεται της αξίας των υποψηφίων και είναι τόσο σημαντικές ώστε να απαιτείται ειδική αιτιολόγηση και προσδιορισμός των λόγων για τυχόν απόκλιση απ' αυτές, και αυτό γιατί ο Προϊστάμενος ενός Τμήματος βρίσκεται σε μοναδική θέση να εκτιμήσει τις ανάγκες της θέσης που πρόκειται να 25 πληρωθεί και τις ικανότητες του κάθε υποψηφίου, για να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης αυτής. Είναι εμπεδωμένη αρχή στη νομολογία ότι, οι συστάσεις θα πρέπει να συνάδουν με τις εκθέσεις και τα άλλα συναφή στοιχεία των φακέλων και στην προκειμένη περίπτωση αυτό συμβαίνει.

30 6. Όταν ένα διοικητικό όργανο επιλέγει ένα υποψήφιο σε σύγκριση με άλλους, δεν είναι υποχρεωμένο να αποδείξει ότι ο επιλεγείς ήταν έκδηλα υπέρτερος των άλλων υποψηφίων. Αντίθετα, το βάρος απόδειξης έκδηλης υπεροχής είναι στους ώμους του αιτητή, ώστε να αποδειχτεί 35 ότι το διορίζον όργανο υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας.

40 7. Η έννοια της έκδηλης υπεροχής έχει προσδιοριστεί στις υποθέσεις *HadjiSavvas v. Republic*, *HjiIoannou v. Republic* και *Rolis Lewis v. Δημοκρατίας*, στην οποία τονίστηκε ότι, η υπεροχή "τεκμηριώνεται ως έκδηλη όταν μετά από συνεκτίμηση όλων των σχετικών στοιχείων και σύγκριση μεταξύ του αιτητή και του ενδιαφερόμενου η υπεροχή του

Μαραθεύτου κ.α. ν. Δημοκρατίας (1992)

αιτητή είναι αντικειμενικά αναντίλεκτη και
αυταπόδεικτη".

Από όλα τα στοιχεία της υπόθεσης προκύπτει ότι όλοι οι
αιτητές απέτυχαν να αποδείξουν έκδηλη υπεροχή έναντι των δύο 5
ενδιαφερομένων μερών.

Οι προσφυγές απορρίπτονται με
£200 έξοδα. 10

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- Vivardi v. Vine Products Council (1969) 3 C.L.R. 486.*
- Panayiotou & Others v. Republic (1972) 3 C.L.R. 337.* 15
- Mytides v. Republic, A.E. 706 (1989) 3(B) C.L.R. 737.*
- Γεωργίου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (Αρ1) (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1443.* 20
- Καραγιώργη & Άλλος ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 1669.*
- Χριστοφόρου & Άλλος ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 1813.*
- Δημοκρατία ν. Κουλία (1991) 3 Α.Α.Δ. 370.* 25
- Savva & Another v. Public Service Commission (1988) 3(A) C.L.R. 102.*
- Savva v. Republic (1985) 3 C.L.R. 694.* 30
- Ξυστουρής & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 896.*
- Petrides & Another v. P.S.C. (1982) 3 C.L.R. 914.* 35
- Republic v. Petrides (1984) 3 C.L.R. 378.*
- Paschalis v. Republic (1988) 3(C) C.L.R. 1897.*
- Γεωργή & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1989) 3(E) Α.Α.Δ. 3336.* 40
- Παπαγεωργίου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 558.*
- Δημοκρατία ν. Χρίστου (1991) 3 Α.Α.Δ. 56.* 45
- HadjiIoannou v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1041.*

4 Α.Α.Δ. Μαραθεύτου κ.α. ν. Δημοκρατίας

Paradopoulos v. Republic (1985) 3 C.L.R. 405·

Πάρη ν. Δημοκρατίας (1989) 3(E) Α.Α.Δ. 2941·

5 *Οικονόμου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3716·*

Georgiou & Others v. Republic (1988) 3(A) C.L.R. 678·

Ioannides & Others v. Republic (1989) 3(A) C.L.R. 278·

10

Γεωργίου ν. ΕΔΥ (1990) 3 Α.Α.Δ. 4275·

Theodossiou v. Republic, 2 R.S.C.C. 44·

15

Ιοαννου ν. Republic (1977) 3 C.L.R. 61·

Δημοκρατία ν. Παπαμιχαήλ (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 823·

Μουρτζής ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1615·

20

Σταύρου ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1206·

Χριστοφίδης & Άλλος ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1367·

25

Δημοκρατία και Άλλοι ν. Στυλιανού & Άλλου (1990) 3 Α.Α.Δ. 2427·

Georgiou v. Republic (1976) 3 C.L.R. 74·

30

Christou v. Republic (1980) 3 C.L.R. 437·

Στυλιανού ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 2025·

35

HadjiSavvas v. Republic (1982) 3 C.L.R. 76·

HadjiIoannou v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1041·

Lewis v. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1253.

40 **Προσφυγή.**

45 Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με την οποία τα ενδιαφερόμενα μέρη προάχθηκαν στη θέση Βοηθού Στατιστικής 1ης Τάξης αντί των αιτητών.

Μ. Αναστασίου (κα), για την αιτήτρια στην υπόθεση
αφ. 892/89.

Μ. Χριστοφίδης, για τους αιτητές στην υπόθεση αφ.
896/89.

Α. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της
Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 10

Ο Δικαστής κ. Χρυσοστομής ανάγνωσε την ακόλουθη
απόφαση.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Οι παρούσες προσφυγές, οι 15
οποίες συνεκδικάστηκαν γιατί στρέφονται εναντίον της
ίδιας διοικητικής πράξης και παρουσιάζουν κοινά
σημεία γεγονότων και νόμου, προσβάλλουν την
εγκυρότητα της απόφασης της καθ' ης η αίτηση
Επιτροπής, η οποία δημοσιεύτηκε στην Επίσημη 20
Εφημερίδα της Δημοκρατίας με αριθμό 2439, ημερ.
8.9.89, με την οποία η καθ' ης η αίτηση προήξε στη
μόνιμη θέση Βοηθού Στατιστικής 1ης Τάξης τα
ενδιαφερόμενα μέρη Μαρία Αγαθαγγέλου και
Κωνσταντίνο Αντωνιάδη, από 1.8.89. 25

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών,
με επιστολή του ημερ. 11.1.88, ζήτησε από την Επιτροπή
να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την πλήρωση δυο
κενών μόνιμων θέσεων Βοηθού Στατιστικής 1ης Τάξης, 30
στο Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

Αφού ακολουθήθηκε η νενομισμένη διαδικασία, ο
Πρόεδρος της αρμόδιας Τμηματικής Επιτροπής, με
επιστολή του ημερ. 25.10.88, διαβίβασε στην Επιτροπή 35
την έκθεση της Τμηματικής, η οποία σύστησε οκτώ
υποψήφιους, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονταν
τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι αιτητές Μαρία
Μαραθεύτου και Κυριάκος Συρίμης.

Στη συνεδρίασή της με ημερ. 18.11.88 (Παράρτημα 5),
η Επιτροπή εξέτασε την έκθεση της Τμηματικής και 40

5 αποφάσισε όπως, κατά την τελική εξέταση του θέματος σε μεταγενέστερη συνεδρίαση, ληφθούν υπόψη, επιπρόσθετα προς τους συστηθέντες από την Τμηματική και οι αιτητές Γιάννης Ιωάννου και Γεώργιος Ταλιώτης, καθώς και άλλος ένας υποψήφιος, λόγω των υψηλών εμπιστευτικών εκθέσεων και της αρχαιότητας τους. Στη συνεδρίαση αποφασίστηκε να κληθεί να παραστεί και ο Διευθυντής του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών.

10 Στη συνεδρίασή της με ημερ. 14.7.89 (Παράρτημα 6), η Επιτροπή άκουσε τις κρίσεις και συστάσεις του Διευθυντή, ο οποίος ανέφερε τα ακόλουθα:

15 "Όλοι οι υποψήφιοι που συστήθηκαν από την Τμηματική Επιτροπή, καθώς επίσης και οι τρεις που περιέλαβε στον τελικό κατάλογο η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, έχουν πολυετή και ευδόκιμη υπηρεσία στο Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών και με τη μέχρι τώρα

20 εργασία τους έχουν αποδείξει ότι είναι σε θέση να αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες και καθήκοντα στο Τμήμα. Σύμφωνα με τους όρους του Σχεδίου Υπηρεσίας του Βοηθού Στατιστικής, 1ης Τάξης, την αξία, τα προσόντα, την αρχαιότητα, τη γενική απόδοσή τους στη θέση Βοηθού Στατιστικής, 2ης Τάξης, και με

25 βάση τη μέχρι τώρα προσφορά τους στο Τμήμα, τις δυνατότητες και προοπτικές τους για ανάληψη πιο υπεύθυνων καθηκόντων και εργασιών, θεωρεί ως επικρατέστερους τη Μαρία Αγαθαγγέλου και τον Κώστα Αντωνιάδη. Τα βασικά προσόντα που πρέπει να

30 έχουν οι υπάλληλοι του μη επιστημονικού προσωπικού στο Τμήμα είναι πλατιά γνώση των διαφόρων δραστηριοτήτων του Τμήματος, ικανότητα να οργανώνουν, συντονίζουν και διεξάγουν απογραφικής φύσης εργασία, να ελέγχουν κατώτερο προσωπικό, να

35 είναι δραστήριοι και να εφαρμόζουν νέες μεθόδους εργασίας και να κατέχουν πολύ καλή γνώση της Αγγλικής και Ελληνικής γλώσσας. Αυτά έχουν ληφθεί υπόψη και στην τελική αξιολόγησή του για τους υπαλλήλους που έχει συστήσει".

40

Αφού ο Διευθυντής αποχώρησε από τη συνεδρίαση, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την αξιολόγηση και σύγκριση

των υποψηφίων. Η Επιτροπή εξέτασε ουσιώδη στοιχεία από το Φάκελο Πλήρωσης της θέσης, τους προσωπικούς φακέλους και τις εμπιστευτικές εκθέσεις των υποψηφίων και έλαβε επίσης υπόψη τα πορίσματα της Τμηματικής Επιτροπής και τις κρίσεις και συστάσεις του Διευθυντή. Στη συνέχεια η Επιτροπή κατέγραψε στα πρακτικά τη βαθμολογία όλων των υποψηφίων από τις εμπιστευτικές εκθέσεις τους στα πέντε τελευταία χρόνια. Στη διάρκεια της πενταετίας αυτής οι εμπιστευτικές εκθέσεις των ενδιαφερομένων μερών και των αιτητών, πλην του αιτητή Φίλιππου Γεωργίου, ο οποίος δεν συστήθηκε από την Τμηματική, ούτε περιλήφθηκε στον τελικό κατάλογο από την Επιτροπή, παρουσίαζαν την ίδια περίπτωση εικόνα, εκτός από την περίπτωση του αιτητή Ιωάννου Γιαννάκη, του οποίου η βαθμολογία του 1988 ήταν "Λ.Κ.", ενώ όλων των άλλων εξαιρετη.

Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη τα προσόντα των υποψηφίων, καθώς και την αρχαιότητά τους και με βάση τα ενώπιόν της ουσιώδη στοιχεία, υιοθέτησε τη σύσταση του Διευθυντή για τους Μαρία Αγαθαγγέλου και Κωνσταντίνο Αντωνιάδη. Το σχετικό πρακτικό συνεχίζει ως εξής:

"Η Επιτροπή επιλέγοντας αυτούς δεν παράλειψε να λάβει υπόψη τα υπέρτερα πανεπιστημιακά προσόντα που κατέχουν οι Γεώργιος Κυριάκου και Κυριάκος Συρίμης. Ωστόσο, σχετικά προσόντα έχουν και οι Αγαθαγγέλου και Αντωνιάδης, έστω κατώτερα, δεδομένου ότι έχουν επιτύχει σε εξετάσεις του Ινστιτούτου Στατιστικολόγων, και επι πλέον έχουν και τη σύσταση του Διευθυντή. Εξάλλου, η Μαρία Αγαθαγγέλου υπερέρχει των άλλων υποψηφίων σε αρχαιότητα, μαζί με τις Νίκη Ανατολίτου και Μαρία Μαραθεύτου, δεδομένου ότι οι τρεις αυτές κατέχουν τη θέση Βοηθού Στατιστικής, 2ης Τάξης, από 1.5.79. Ακολουθεί ο Χριστοδουλίδης, ο οποίος κατέχει τη θέση από 15.3.82, και έπονται οι Ιωάννου, Ταλιώτης, Σάββα, Βατυλιώτης, Κυριάκου, Συρίμης και Αντωνιάδης, οι οποίοι κατέχουν τη θέση από 15.6.83. (Η κατάταξη των τεσσάρων πρώτων έγινε με βάση την προηγούμενη αρχαιότητά τους και των τριών τελευταίων με βάση

την ηλικία τους).

5 Συμπερασματικά η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη
όλα τα ενώπιόν της ουσιώδη στοιχεία, έκρινε με βάση
τα καθιερωμένα κριτήρια στο σύνολό τους (αξία,
προσόντα, αρχαιότητα) ότι η Μαρία ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ
και ο Κωνσταντίνος ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ υπερέχουν των
10 άλλων υποψηφίων και αποφάσισε να τους προαγάγει
σαν τους πιο κατάλληλους στη μόνιμη (Τακτ. Προϋπ.)
θέση Βοηθού Στατιστικής, 1ης Τάξης, Τμήμα
Στατιστικής και Ερευνών, από 1.8.89".

15 Η δικηγόρος της αιτήτριας Μαρίας Μαραθεύτου
ήγειρε σαν πρώτο λόγο ακύρωσης, τον ισχυρισμό για
παράνομη σύνθεση της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας.

20 Σύμφωνα με το Παράρτημα 5, στη συνεδρίαση της
Επιτροπής ημερ. 18.11.88, κατά την οποία μελετήθηκε η
έκθεση της Τμηματικής και αποφασίστηκε να ληφθούν
υπόψη, επιπρόσθετα από τους συστηθέντες από την
Τμηματική, και άλλοι τρεις υποψήφιοι, το μέλος της
Επιτροπής Χατζηπροδρομού δεν ήταν παρόν, ενώ
25 παρίστατο στη συνεδρίαση της 14.7.89, κατά την οποία
έλαβε χώρα η διαδικασία πλήρωσης των επίδικων
θέσεων.

30 Η δικηγόρος της αιτήτριας υπέβαλε πως η διαδικασία
και συζήτηση των θεμάτων της 18.11.88, δεν
επαναλήφθηκε εξυπαρχής για ενημέρωση του
απουσιάζοντος μέλους και η τελική απόφαση ήταν
αποτέλεσμα παράνομης διαδικασίας και σύνθεσης του
αρμοδίου οργάνου, συνεπώς ήταν άκυρη.

35 Η γενική αρχή, όπως διατυπώθηκε από τη νομολογία,
είναι ότι η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για
ορισμένο θέμα, πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι
το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου, γιατί
έτσι εξασφαλίζεται η γνώση και η στάθμιση όλων των
στοιχείων που προκύπτουν από κάθε μέλος του
40 συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε
περισσότερες συνεδριάσεις, η σύνθεση θα πρέπει να
παραμείνει αναλλοίωτη σε όλες τις συνεδριάσεις. Αν κατά

την τελευταία συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνεται και η απόφαση, η σύνθεση του οργάνου αλλάξει έτσι ώστε να συμμετέχουν μέλη που δεν μετείχαν μέχρι τότε, υπάρχει υποχρέωση για επανάληψη της διαδικασίας. (Βλ. Πορίσματα Νομολογίας του ΣτΕ 1929-1959, σελ. 112, *Rolandos Vivardi v. The Vine Products Council* (1969) 3 C.L.R. 486, 489-491, *Andreas Panayiotou & Others v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 337, 339-340, *Georghios Mytides v. Republic* Α.Ε. Αρ. 706, ημερ. 5.4.88, *Ανδρέας Γεωργίου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας* Α.Ε.525, ημερ. 16.6.89, *Ανδρέας Καραγιώργη & Άλλος ν. Δημοκρατίας*, Υπόθ. Αρ. 616/88 και 623/88, ημερ. 15.5.90, *Ανδρέας Χριστοφόρου & Άλλος ν. Δημοκρατίας*, Υπόθ. Αρ. 266/88 και 309/88, ημερ. 26.5.90 και *Δημοκρατία ν. Ελένης Κουλία*, Α.Ε. Αρ. 844, ημερ. 31.5.91).

Στις Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 480 και 484, *Constantinos Savva & Another v. P.S.C.*, ημερ. 28.1.88, η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου απέρριψε τις εφέσεις και επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση αναφορικά με το ζήτημα της σύνθεσης του διοικητικού οργάνου. Στην πρωτόδικη απόφαση *Savva v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 694, στη σελ. 702, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα σχετικά:

"As it appears from the minutes of the meetings of the respondent Commission its composition did in fact change at the meeting of the 28th July, 1982 and thereafter, by the participation of the two new members. Before this meeting of the 28th July, 1982, all the meetings dealt with the preliminary issues in order to prepare the material required for the consideration of the promotions as above set out. It is also clear from the minutes of this first meeting of the respondent Commission under its new composition (Appendix 6), that the minutes of all the preliminary meetings were before the respondent Commission and its new members and therefore I cannot accept that these new members were not fully informed of what transpired before. Also since nothing appears from the minute before me that they were not in agreement, I can reach no other conclusion than that they adopted all previous decisions of the respondent Commission concerning the matter and in that the whole process could be re-

garded as taken fully ab initio".

Επίσης, στις υποθέσεις Αρ. 956/87, 957/87 και 1003/87, **Σάββας Ξυστούρης & Άλλος ν. Δημοκρατίας**, ημερ. 13.3.90 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα, σχετικά με το ίδιο θέμα.

10 "Αναμφίβολα είναι αρχή του διοικητικού δικαίου ότι η διαδικασία ενώπιον ενός συλλογικού διοικητικού οργάνου πρέπει να γίνεται από την αρχή μέχρι το τέλος στην παρουσία των ιδίων μελών του εν λόγω οργάνου. Τούτο αποσκοπεί στη διασφάλιση της γνώσης από κάθε μέλος όλων των στοιχείων τα οποία έρχονται στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λήψης 15 απόφασης από το συλλογικό όργανο. Ταυτόχρονα όμως έχει νομολογιακά αποφασισθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις είναι έγκυρη η απόφαση του συλλογικού οργάνου έστω και αν παρατηρήθηκαν κάποιες αλλαγές στη σύνθεση του, εάν κριθεί ότι όλα τα μέλη τα οποία 20 λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία της διαδικασίας που είναι αναγκαία για τη λήψη ορθής απόφασης".

25 Στα πρακτικά της συνεδρίασης της Επιτροπής ημερ. 14.7.89 (Παράρτημα 6), κατά την οποία λήφθηκε η απόφαση για πλήρωση των επίδικων θέσεων, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

30 "Αναφορά στα παρακάτω θέματα των πρακτικών των εξής συνεδριάσεων της Επιτροπής:

Συνεδρίαση με ημερομηνία 19.1.88 - θέμα 5

Συνεδρίαση με ημερομηνία 18.11.88 - θέμα 10".

35 Ακολούθως προσήλθε στη συνεδρίαση ο Γενικός Διευθυντής του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών, ο οποίος, "αφού ενημερώθηκε για τα πιο πάνω και υπενθυμίστηκε επίσης σ' αυτόν ότι θα έπρεπε να ληφθούν 40 υπόψη από την Τμηματική Επιτροπή και οι υποψήφιοι Κωνσταντίνος Χριστοδουλίδης, Γιαννάκης Ιωάννου και Γεώργιος Ταλιώτης", προέβη στις συστάσεις του.

Από το πιο πάνω απόσπασμα καθίσταται φανερόν πως το μέλος Χατζηπροδρόμου ενημερώθηκε με πληρότητα. Όλα τα στοιχεία βρίσκονταν ενώπιόν του. Η απόφαση της περίληψης και άλλων τριών υποψηφίων στον τελικό κατάλογο από τον οποίο θα γινόταν η σύγκριση, αξιολόγηση και επιλογή για προαγωγή στηριζόταν σε φακέλους και στοιχεία που ήταν ενώπιον της Επιτροπής, περιλαμβανομένου και του κ. Χατζηπροδρόμου. Ο Γενικός Διευθυντής του Τμήματος επίσης ενημερώθηκε σχετικά, παρόντος του κ. Χατζηπροδρόμου. Δεν φαίνεται πουθενά στα πρακτικά ότι ο κ. Χατζηπροδρόμου δεν συγκατατέθηκε και δεν συμφώνησε με την απόφαση της Επιτροπής της 18.11.88, αλλά αντίθετα, συνάγεται ότι την υιοθέτησε. Ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί πως η όλη διαδικασία επαναλήφθηκε εξυπαρχής.

Ο ισχυρισμός για ελαττωματική σύνθεση του συλλογικού οργάνου δεν ευσταθεί και γι' αυτό απορρίπτεται.

Οι δικηγόροι των αιτητών έκαμαν εκτεταμένη αναφορά στα επιπρόσθετα ακαδημαϊκά προσόντα, την υπέρτερη αξία και την αρχαιότητα των αιτητών έναντι των ενδιαφερομένων μερών και υπέβαλαν πως, οι συστάσεις του Διευθυντή, στις οποίες στηρίχθηκε η Επιτροπή, ήταν αναιτιολόγητες και αντίθετες με τα στοιχεία των φακέλων και πως η ίδια η Επιτροπή δεν προέβη σε οποιαδήποτε σύγκριση των υποψηφίων, εφάρμοσε εσφαλμένα κριτήρια και μεθοδολογία κατά την αξιολόγηση, δεν αιτιολόγησε την απόφαση της και δεν διενήργησε καμμιά έρευνα αναφορικά με την κατοχή του απαιτούμενου από τα Σχέδια Υπηρεσίας προσόντος της πολύ καλής γνώσης της Αγγλικής γλώσσας.

Αναφορικά με το ζήτημα της κατοχής από τους υποψηφίους του απαιτούμενου προσόντος της πολύ καλής γνώσης της Αγγλικής γλώσσας, η έκθεση της Τμηματικής Επιτροπής, η οποία υποβλήθηκε στην Επιτροπή και μελετήθηκε κατά τη συνεδρίασή της της 18.11.88, αναφέρει τα πιο κάτω:

"Αναφορικά με την πρόνοια του Σχεδίου Υπηρεσίας για πολύ καλή γνώση της Αγγλικής γλώσσας, η Τμηματική

5 Επιτροπή έκρινε ότι με βάση τα διάφορα τεκμήρια, ως επιτυχία σε εξετάσεις, φοίτηση σε αγγλόφωνα εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και το γεγονός ότι κατά τη διεκπεραίωση των καθηκόντων της θέσης που κατέχουν, οι υποψήφιοι χρησιμοποιούν την Αγγλική γλώσσα, όλοι οι υποψήφιοι που αναφέρονται στην παράγραφο 2(α) πιο πάνω ικανοποιούν τα σημεία αυτά του Σχεδίου Υψηροσίας".

10 Αξίζει να σημειωθεί πως η ίδια η Επιτροπή, κατά τη λήψη της επίδικης απόφασης, έλαβε υπόψη τα προσόντα των υποψηφίων, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι διεξήγαγε τη δέουσα έρευνα ως προς το στοιχείο αυτό.

15 Στην υπόθεση *Petrides & Another v. PSC* (1982) 3 C.L.R. 914, ειπώθηκαν τα ακόλουθα σχετικά με το ζήτημα αυτό, στη σελίδα 924 της απόφασης:

20 "In any event when the respondent Commission speaks of having considered the qualifications of all candidates, must be taken to have considered them as against the totality of the requirements of the Scheme of Service in relation to each of them and his qualifications. Once therefore, this additional qualification was part of those required under the Scheme of Service, and the respondent Commission stated that it had inquired into them, it cannot be validly argued that the matter was not duly inquired into and considered by the respondent Commission. There is, on the contrary nothing to suggest that they omitted to examine same".

30 (Βλ. επίσης, *Republic v. Petrides* (1984) 3 C.L.R. 378, 389, *Costas Paschali v. Republic*, Υπ. Αρ. 570/88, ημερ. 17.10.88, *Γεώργιος Γεωργή & Άλλοι ν. Δημοκρατίας*, Υπ. Αρ. 412/87, 526/87, 534/87 και 560/87, ημερ. 23.12.89 και *Αντώνης Παπαγεωργίου & Άλλοι ν. ΕΔΥ*, Υπ. Αρ. 149/87, 214/87, 283/87, 413/87 και 418/87, ημερ. 19.2.90, *Δημοκρατία ν. Γεώργιου Χρίστου*, Α.Ε. Αρ. 1070, ημερ. 24.1.91).

40 Παρόλον ότι η Επιτροπή φαίνεται ότι ικανοποιήθηκε από τα ευρήματα της Τμηματικής αναφορικά με το θέμα

αυτό, είχε επίσης ενώπιον της, κατά την εξέταση των προαγωγών, τους φακέλους των υποψηφίων από όπου μπορούσε να διαπιστώσει την ορθότητα των ευρημάτων αυτών. Λαμβανομένων υπόψη των περιστατικών της υπόθεσης, κρίνω ότι η κατοχή του πιο πάνω προσόντος από τους υποψηφίους, υποστηριζόταν από τα στοιχεία και τεκμήρια των φακέλων της διοίκησης, που βρισκόνταν ενώπιον της Επιτροπής και κατατέθηκαν στο Δικαστήριο και πως για την Επιτροπή ήταν εύλογα εφικτό να θεωρήσει ότι οι υποψήφιοι το κατείχαν.

Είναι παραδεκτό γεγονός ότι ο αιτητής Γεώργιος Συρίμης ήταν κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος στα Οικονομικά του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το πανεπιστημιακό δίπλωμα, όμως, δεν εθεωρείτο από τα Σχέδια Υπηρεσίας είτε ως απαραίτητο είτε ως επιπρόσθετο προσόν. Ως εκ τούτου, η εκτίμηση του προσόντος αυτού ήταν θέμα της διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής. Το ζήτημα του διπλώματος του αιτητή Συρίμη δεν διέλαθε της προσοχής της Επιτροπής. Αντίθετα, λήφθηκε υπόψη, όπως φαίνεται από το σχετικό πρακτικό όπου η Επιτροπή ανέφερε ότι, "επιλέγοντας αυτούς δεν παράλειψε να λάβει υπόψη τα υπέρτερα πανεπιστημιακά προσόντα που κατέχουν οι Γεώργιος Κυριάκου και Κυριάκος Συρίμης".

Αναφορικά με τα επιπρόσθετα προσόντα ενός υποψηφίου, τα οποία δεν αποτελούν πλεονέκτημα σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας, η νομολογία είναι ευθυγραμμισμένη: αυτά δεν πρέπει να βαρύνουν πολύ στη σκέψη της Επιτροπής, η οποία οφείλει να αποφασίσει για την επιλογή του καταλληλότερου υποψηφίου πάνω στην ολότητα των περιστάσεων ενώπιον της και επιπρόσθετα προσόντα προς αυτά που προνοούνται από το Σχέδιο Υπηρεσίας δεν αποτελούν αφ' εαυτών έκδηλη υπεροχή. (Βλ. σχετικά, *Hadjiloannou v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 1041, 1046-1047, *Papadopoulos v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 405, 414-415, *Τάκη Πάση ν. Δημοκρατίας*, Υπ. Αρ. 794/88, ημερ. 6.12.89).

Αναφορικά με την αρχαιότητα, η αιτήτρια Μαρία Μαραθεύτου παρουσίαζε κάποια υπεροχή έναντι των υπολοίπων υποψηφίων, πράγμα το οποίο δεν παρέλειψε

να σημειώσει η Επιτροπή. Το θέμα της αρχαιότητας των υποψηφίων αποτέλεσε αντικείμενο ιδιαίτερης εξέτασης από την Επιτροπή, όπως φαίνεται και από το κείμενο της επίδικης απόφασης. Εν πάση περιπτώσει, κρίνω πως η

5 αρχαιότητα ορισμένων υποψηφίων έναντι άλλων ήταν στην υπό εξέταση υπόθεση είτε μικρή είτε απομακρυσμένη και, επομένως, δεν είχε σημαντική βαρύτητα. (Βλ. για το θέμα αυτό, *Οικονόμου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας*, Υπ. Αρ. 128/89 και 274/89, ημερ. 7.11.90, *Andreas Georghiou &*

10 *Others v. Republic*, Υπ. Αρ. 36/86, 123/86 και 158/86, ημερ. 30.3.88, *Ioannides & Others v. Republic* Υπ. Αρ. 501/86 κ.α., ημερ. 28.2.89, *Ανδρόνικος Γεωργίου κ.α. ν. ΕΔΥ*, Υπ. Αρ. 1040/87 και 46/88, ημερ. 12.12.90, *Δημοκρατία ν. Γεώργιου Χρίστου*, Α.Ε. Αρ. 1070, ημερ. 15 24.1.91).

Στο κριτήριο "αξία" οι αιτητές και τα ενδιαφερόμενα μέρη ήταν περίπου ισοδύναμοι με εξαίρεση τον αιτητή Φίλιππο Γεωργίου, ο οποίος στις εμπιστευτικές εκθέσεις

20 υστερούσε ελαφρώς των υπολοίπων και δεν είχε τη σύσταση της Τμηματικής.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν υπέρ τους τη σύσταση του Διευθυντή, η οποία, όπως φαίνεται, αποτέλεσε

25 στοιχείο προσδιοριστικό και επαυξητικό της αξίας τους. Σαν τέτοιο δεν θα μπορούσε να παραγνωρισθεί από την Επιτροπή, χωρίς αυτή να δώσει ειδική αιτιολογία.

Όπως έχει επανειλημμένα τονιστεί, οι συστάσεις του

30 Προϊσταμένου Τμήματος αποτελούν ανεξάρτητο στοιχείο κρίσεως, το οποίο, άπτεται της αξίας των υποψηφίων και είναι τόσο σημαντικές ώστε να απαιτείται ειδική αιτιολόγηση και προσδιορισμός των λόγων για τυχόν

35 απόκλιση απ' αυτές, και αυτό γιατί ο Προϊστάμενος ενός Τμήματος βρίσκεται σε μοναδική θέση να εκτιμήσει τις ανάγκες της θέσης που πρόκειται να πληρωθεί και τις ικανότητες του κάθε υποψηφίου, για να εκτελεί τα καθήκονα της θέσης αυτής. (Βλ. *Theodossiou v. Republic* (1961) 3 C.L.R. (Vol. 2) 44, *Ioannou v. Republic* (1977) 3

40 C.L.R. 61, *Δημοκρατία ν. Πέτρος Παπαμιχαήλ*, Α.Ε. 745, ημερ. 12.4.89, *Μάριος Μουρτζής ν. Δημοκρατίας*, Υπ. Αρ. 955/88, ημερ. 4.7.89, *Έλενα Σταύρου ν. Δημοκρατίας* Υπ.

Αρ. 104/87, ημερ. 22.5.89, **Πλαστήρας Χριστοφίδης & Άλλος ν. ΕΔΥ**, Υπ. Αρ. 446/86 και 611/86, ημερ. 31.5.89, **Δημοκρατία ν. Ανδρέα Στυλιανού & Άλλων**, Α.Ε. 1028 κ.α., ημερ. 10.7.90).

5

Είναι ακόμα εμπεδωμένη αρχή στη νομολογία ότι, οι συστάσεις θα πρέπει να συνάδουν με τις εκθέσεις και τα άλλα συναφή στοιχεία των φακέλων και στην προκειμένη περίπτωση αυτό συμβαίνει.

10

Ο Διευθυντής του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών προέβη σε λεπτομερείς συστάσεις. Αφού ανέφερε πως όλοι οι υποψήφιοι που συστήθηκαν είχαν πολυετή και ευδόκιμη υπηρεσία στο Τμήμα, εξήγησε τους ειδικούς λόγους προτίμησής του υπέρ των ενδιαφερομένων μερών και αιτιολόγησε τη σύστασή του.

15

Όπως συνάγεται από τα πρακτικά, η Επιτροπή διερεύνησε και η ίδια όλα τα στοιχεία, προέβη σε συγκρίσεις και γενικά συνεκτίμησε όλα τα νόμιμα κριτήρια, προτού καταλήξει. Οι συστάσεις του Διευθυντή εναρμονίζονταν με τα στοιχεία του φακέλου και δεν βρισκόνταν σε οποιαδήποτε αντίθεση ή αντίφαση προς αυτά, επομένως η Επιτροπή ορθά τις υιοθέτησε.

20

Όταν ένα διοικητικό όργανο επιλέγει ένα υποψήφιο σε σύγκριση με άλλους, δεν είναι υποχρεωμένο να αποδείξει ότι ο επιλεγείς ήταν έκδηλα υπέρτερος των άλλων υποψηφίων. Αντίθετα, το βάρος απόδειξης έκδηλης υπεροχής είναι στους ώμους του αιτητή, ώστε να αποδειχτεί ότι το διορίζον όργανο υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας. (Βλ., μεταξύ άλλων, **Odysseas Georghiou v. Republic** (1976) 3 C.L.R. 74, **Christou v. Republic** (1980) 3 C.L.R. 437, 444 και **Ανδρέας Στυλιανού ν. Δημοκρατίας**, Υπ. Αρ. 915/87, ημερ. 15.9.89).

25

30

35

Η έννοια της έκδηλης υπεροχής έχει προσδιοριστεί στις υποθέσεις **HadjiSavvas v. Republic** (1982) 3 C.L.R. 76, **HadjiIoannou v. Republic** (1983) 3 C.L.R. 1041 και **Rolis Lewis v. Δημοκρατίας**, Α.Ε. 522, ημερ. 30.5.89 στην οποία τονίστηκε ότι, η υπεροχή "τεκμηριώνεται ως έκδηλη όταν μετά από συνεκτίμηση όλων των σχετικών στοιχείων και

40

4 Α.Α.Δ. Μαραθεύτου κ.α. ν. Δημοκρατίας Χρυσοστομής, Δ.

σύγκριση μεταξύ του αιτητή και του ενδιαφερόμενου η υπεροχή του αιτητή είναι αντικειμενικά αναντίλεκτη και αυταπόδεικτη".

- 5 Από όλα τα στοιχεία της υπόθεσης προκύπτει ότι όλοι οι αιτητές απέτυχαν να αποδείξουν έκδηλη υπεροχή έναντι των δυο ενδιαφερομένων μερών. Η Επιτροπή έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση ασκώντας μέσα στα ορθά πλαίσια τη διακριτική της ευχέρεια και η επιλογή
- 10 που έκαμε ήταν εύλογα εφικτή υπό τις περιστάσεις.

Οι προσφυγές απορρίπτονται. Οι αιτητές να πληρώσουν £200.- έξοδα.

- 15 *Οι προσφυγές απορρίπτονται με £200 έξοδα.*